
Interjú

„... az új fejezet témája a vízgazdálkodás, és a klímaváltozás”

Beszélgetés Szauer Rózsával a Nők a Balatonért Egyesület elnökével¹

Mikor és hogyan alakult meg a Nők a Balatonért Egyesület, milyen problémák hívták életre?

A Nők a Balatonért Egyesület 18 évvel ezelőtt 1995-ben alakult, kimondottan környezeti problémák megoldására, a Balaton védelme céljából. Akkor a Balaton vízminősége sokkal rosszabb volt, gondot jelentett az algásodás, a foszforterhelés, és felmerült, hogy a nők a maguk eszközeivel mit tudnának ezen változtatni, hogy a víz minősége javuljon. Január 22-én jött létre az egyesület Alsóörsön. Az alapító elnök Simonné Zákonyi Tünde, a neves Balaton kutató, Zákonyi Ferenc lánya. 1994-ben a Balatoni Szövetségnek évvégi ünnepi összejövele volt, - ez a szövetség több mint száz éves szervezet – ahova a polgármesterek elvihették a feleségeiket is. Tünde is ott volt, mert az ő férje Simon Károly, Balatonfüred első szabadon választott önkormányzatának a polgármestere, akkor a Balatoni Szövetség tiszteletbeli elnöke. Lényeg az, hogy ott voltak az asszonyok is ezen az ünnepélyes összejövetelen, ahol a férfiak arról beszélgettek, hogy mit kellene tenni a Balatonért. És akkor felmerült, hogy mit tehetünk mi nők e cél érdekében, és így született meg az egyesület létrehozásá-

nak ötlete, amit már ott többen támogattak. Ezután Tünde levelet fogalmazott minden polgármester-feleségnek, ami egyben egy meghívó is volt az alsóörsi alakuló ülésre. A jelenléti ív szerint húszan voltak, akik január 22-én megalapították az egyesületet. Mindezt én csak elbeszélésből és a dokumentumokból tudom, mert én nem voltam alapító tag.

Ezt követően sorra alakultak az egyesület helyi csoportjai, magam is ekkor csatlakoztam Csupakon, márciusban. A polgármester feleségek összehívták a szomszédasszonyaikat, ismerőseiket egy beszélgetésre. Zákonyi Tünde nagy lelkesedéssel és meggyőződéssel mondta el a célt, ehhez a helyiek hozzátették a saját elképzeléseiket, hogy hol, mit lehetne tenni, például miért csúnyák a buszmegállók, miért nincs szelektív hulladékgyűjtés, hogy szét vannak szórva a műanyag flakonok, vagy van egy elhagyott parkterület, az milyen gondozatlan, vagy, milyen rondák a strandon a kabinok. Egészen ilyen konkrét gyakorlati dolgok kerültek szóba. Azután mindenki felmérte a saját lehetőségeit, kapcsolatot keresett az önkormányzattal, ami nem volt nehéz, hiszen a polgármester-feleségek voltak a kezdeményezők. De nem

lett jellemző, hogy ők vezették a helyi tagcsoportokat.

Néhány hónap alatt kialakult egy Balatont átölelő hálózat, folyamatosan növekvő tagsággal. Időnként a helyi csoportok vezetői is találkoztak, tapasztalatot cseréltek, megbeszéltek, hogy hol, mi a legnagyobb probléma: a hulladékkezelés, a műanyagok szelektálása, komposztálás, vízminőség. Ezek a dolgok akkor még gyerekcipőben jártak.

Mit gondoltak az egyesület tagjai, mit tudnak ők tenni, mi derül ki a dokumentumokból?

Azt gondoltuk, hogy mindenki tehet valamit a saját környezetében, amire ma azt mondjuk, hogy környezettudatos, de akkor ez nem volt még bejáratott fogalom, 18 év alatt sokat léptünk előre. Legelsőként megfogalmazódott egy un. tízparancsolat,² amiben benne voltak azok az óvó-védő szabályok, amiket a nők a saját szerepkörükben, saját környezetükben, családjukban, háztartásukban meg tudnak tenni: például ne használjanak foszfáttartalmú mosóport, komposztáljanak, ne mossák az autót a Tó parton. Sok pedagógus is csatlakozott az egyesülethez, egy biológusnő az egyetemről is, és így fogalmazódott meg ez a felhívás, melynek az a mottója, hogy védjük együtt a környezetet.

Mire gondoltak, az élet mely színterén érhetnek el változást?

A saját környezetükben, mindenkéltől a társadalom legkisebb egységében, a családban. Szemléletformálásban gondolkodtunk, az emberek szokásainak változtatásán, olyan egészen egyszerű, konkrét dolgokról van szó, amit minden-

ki különösebb anyagi ráfordítás nélkül megvalósíthat. A már említett szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás, újrahasználatos elemek-, foszfátmentes mosópor vásárlása, víztakarékosság, ...stb.

1995-ben még nem az éghajlatváltozás volt a probléma, akkor kimondottan a vízminőséggel foglalkoztunk. Az eutrofizáció volt a legnagyobb gond. Ennek következményeként változás ment végbe a mezőgazdaságban, és a Balaton körüli csatornázottság nőtt. A befolyó vizek felét a Zala folyó szállítja, ezzel együtt a szennyezések majdnem felét is. Tehát fontos ennek a vízmennyiségnek a kezelése, tisztítása, erre készült a Kis-Balatonnál első és második ütemben beruházás.

Az éghajlatváltozással kapcsolatos problémák kezelése, magának a változásnak a megelőzése bekerült-e azóta az egyesület munkájába?

Igen, amikor 2002-03-ban bekövetkezett a vízszint drasztikus csökkenése, végig kellett gondolni, mi az, amit erősítsünk. Egyértelmű volt, hogy a víztakarékosságra kell nagy hangsúlyt fektetni. A programunkban ez korábban is szerepelt, több ilyen jellegű projektünk is volt. Készültek ezzel kapcsolatos kiadványaink, eszközeink, amelyekkel különböző rendezvényeken kitelepültünk. Csatlakoztunk a KÖTHÁLÓ-hoz, a környezeti tanácsadó irodák országos hálózatához, melynek tagja pl. a Csalán Egyesület. Somogy megyében még nem volt ilyen tanácsadó szolgálat, és miután mi három megyében működünk, ez egy specialitást ad az egésznek. Fonyódra esett a választásunk, mert ott kaptunk

egy helyiséget az önkormányzattól. Azt vállaltuk, hogy a KÖTHÁLÓ irodát működtetjük, közös programokat bonyolítunk, ehhez kaptunk megfelelő eszközöket, anyagokat, pl. egy KEOP pályázat támogatásával pavilont, amivel ki lehet települni különböző rendezvényeken. Rájöttünk, hogy ez a legjobb módja a célközönség elérésének. Például a füredi borhéten is megjelentünk, a tanácsadó sátorral. Azt is meg kell említenem, hogy a megalakulás óta elsősorban a gyermekeknek szóló programjaink vannak, amit szakmailag pedagógus tagjaink segítenek. Erre a célra készült több kiadványunk, kifestőfüzet, társasjáték, olvasókönyv.

Az 1997-ben készült „Vigyázz Rám” környezetvédelmi társasjátékban benne van nem csak az, hogy ismerik-e a Balaton élővilágát, hanem az is, hogy hogyan viselkedjenek a vízparton, hogyan vigyázzanak a vízre. A játék anyagát füredi óvónők a Nemzeti Park munkatársaival együtt állították össze, családi,- és intézményi körben is nagyon jól használható. Az első széria ezer darabos volt, négy éve újra kiadtunk ezret, ma már csak néhány van belőle. Két éve molinóra elkészítettük a játék ping-pong asztal méretű változatát, amit különböző közösségi rendezvényeken (falunap, jeles napok, víznap) használunk. Kirakjuk, odajönnek a gyerekek, velük a szülők, és így a felnőtteket is be tudjuk vonni. Vannak napelemes bemutató játékok is, pl pörgő malom, ezek felkeltik az emberek érdeklődését, beszélgetünk az energiatakarékosság lehetőségeiről, ökolábnyom számítást végzünk. Minden

csoportunknál van ilyen óriás társasjátékunk, ehhez kapcsolódó kiadványokkal.

A környezeti tanácsadás fontos része, hogy bemutatunk környezetkimélő tisztítószereket, ezekről és a víztakarékosságról szétszünk kiadványokat. Ezt a szolgáltatást ajánlottuk az oktatási intézményeknek is, gyakran megyünk iskolákba a játszóházzal és előadásokkal.

Nem csak a KÖTHÁLÓ-val működünk együtt, hanem a régió zöld szervezeteivel is, tavaly volt egy nagy projekt a Csalán Egyesület gesztorságával *Élj zölden!* címmel, ennek részeként többek között 40 előadást szerveztünk a Balatoni Téli Esték előadássorozat keretében. 19 helyi csoportunk van a Balaton körül, egy Budapesten. Mindegyik vállalt két-két előadást

Meg kell még említeni A Balaton könyve olvasókönyvünket, amelyet a felső tagozatos korosztálynak szántunk. Ez is nagyon sikeres kiadvány 460 kópéval, 2002-ben volt a 2. kiadása, 14 ezer példányban elfogyott pár év alatt. Abban még az éghajlatváltozás nem szerepelt, amikor ezt szerkesztették, 2000-ben ez még nem volt probléma. Utána jöttek az aszályos évek. Ismét tervezzük a könyv bővített kiadását, az új fejezet témája a vízgazdálkodás, és a klímaváltozás.

2002-ben megjelentettünk egy tudományos ismereterjesztő kiadványt is, amelyben körüljárjuk a vízszint, vízminőség, vízmérleg témaköreit. Ezeket sokszor keverik, pedig jó, ha tudjuk, hogy a Balaton vízkészlete miként változik.

Kimondottan vízzel kapcsolatos, nagy programunk a Víznapj Balcsi Party, amit azonos időpontban, minden csoportunk megtart a Víz Világnapját követő vasárnap délután. Ez egy tóparti rendezvény, ahova gyerekeknek viszünk vízzel kapcsolatos játékokat, vízkóslót tartunk.

Az ismeretterjesztéssel minden korosztályt próbálunk megcélozni. Lehet, hogy direkt módon nem mondjuk, hogy az éghajlatváltozás miatt vigyázzunk erre meg arra, de tudjuk, hogy közvetve hatással van arra is.

Az éghajlatváltozással kapcsolatban mit szeretnétek tudatosítani? A víztakarékosságon kívül van más is?

Nagyon fontos tudatosítani az emberekben, hogy az éghajlatváltozás nem tőlünk független dolog, hisz az emberi tevékenységek következménye. Senki nem vonhatja ki magát a felelősség alól, mindenki a maga szintjén tehet ezért, az állami vezetőktől az egyénekig.

A víztakarékosság nem csak a Balaton vizére vonatkozik, hanem a háztartásokban használt vízre is, például, hogy használjunk esővizet lakásban, kertben.

De más programjaink is összefüggnek az éghajlatváltozással. Most éppen amire felhívjuk a figyelmet: a kertészkedés. A Balaton környéke alapvetően falusias környezet, ahol sok a zöld felület, és szinte mindenkinek van kertje. Mára ezek nagy százalékban díszkertek, fűvesítve, virágokkal, tujákkal, ritka a konyhakert. A kertészkedést nehezíti a szélsőséges időjárás, meleg nyarak vannak, kevés a csapadék, a víz pedig drága a locsoláshoz. Így aztán nem termelünk

mi magunk, pedig a termőföld adott, és a vízkérdésre is lennének megoldások.

Miért lenne fontos a Balaton környékén a helyi családi mezőgazdasági termelés, az önellátás?

Több okból, először is tudjuk, mit fogyasztunk, másodsor nem terheljük a környezetet a szállítással. Ha magunk megtermeljük a zöldséget, gyümölcsöt, már nagyon sokat teszünk önmagunkért és a környezetünkért. Így nem kell az áruházláncoktól beszerezni, akik messziről szállítják mindezt. Az áruszállítás jelentős levegőszennyezést okoz, nő a széndioxid-kibocsátás, ami a felmelegedés egyik kiváltója. Emellett a nagyüzemi termelésben jóval nagyobb a vegyszerfelhasználás, mint a kiskertekben, ez is környezetszennyező. Szóróanyagainkban is felhívjuk a figyelmet a helyi termelés fontosságára. Vannak egyébként jó példák, több csoportunknál az asszonyok nagy része kertészkedik. A Balaton körül szinte minden településen található befolyó vizek, ezek a sédek, pl. Arácsi séd, Csopaki séd. Az Arácsi séd a Koloska patak, sokan laknak mellette, ott régebben nagyon jó konyhakertek voltak, a családok még használták ezeket. Máshol sajnos, a nyári szárazság erősen befolyásolja a kertészkedési kedvet, és előfordul, hogy a befolyó patakok is elapadnak.

Hogyan ítéled meg környezeti szempontból a jogi szabályozást? Ti, akik ilyen ügyekkel foglalkoztok, mit gondoltok, lenne-e teendője a törvényhozásnak a szabályozókörnyezet változtatása terén?

Biztos, hogy lenne. Például most meghatározott a Balaton vízszintje 70-110 cm között, ha a 110-et eléri, leengedik a vizet a Sión. Egyes vélemények szerint ezt növelni kellene, 120 cm-re, ami sokkal több víztömeget jelentene, de ez több problémát felvet különösen a déli parton. Az említett vízkészlet változását, a vízállás alakulását alapvetően a tó vízháztartását meghatározó természeti tényezők befolyásolják. Ezek első sorban szakmai kérdések, nem a leghangosabb, legbefolyásosabb érdekcsoport véleményét kellene figyelembe venni.

Katonai felmérés alapján összehasonlították a Balaton partvonalát a 100 évvel ezelőttivel, és látszik, hogy mennyivel kisebb a tómeder, hol vannak feltöltések. Mostanában élénk vita alakult ki arról, milyen vízszint-szabályozási kényszerek forrása a part beépítettsége.

Az is probléma, hogy a Balaton három megyéhez, három régióhoz tartozik. A pénzeket a Regionális Fejlesztési Tanácsok kapták, Kaposvár, Veszprém, Zalaegerszeg. Céljaink között szerepel az egységes Balaton régió is. Jelenleg, ha valamilyen programunk van, pl. parlagfű-mentesítés, vagy a vízkeret irányelv, akkor az ügy három szakhatósághoz: Veszprém megye Fehérvárhoz, Zala megye Szombathelyhez, Somogy Pécshez tartozik. Egy adott balatoni témában, ha véleményt akarunk kérni, vagy egyeztetni akarunk, sokszor három hatóságot kell megkeresni.

Másik probléma manapság, az épített környezet állapota, az utóbbi években jellemző lett hogy nem a vízparton építkeznek, hanem a hegyek egyre ma-

gasabb pontjain. Különösen az északi parton jellemző ez, amivel sajnos a táj jellegzetes karaktere megváltozik, a szőlőhegyek eltűnnek, éppen az veszik el, amiért ezt a vidéket megszerettük. Hadakoztunk már építési ügyekben egészen az ügyészségi vizsgálatig. Közvetve ez is hat az éghajlatváltozásra, hiszen a nagy földmunkákkal a természetes növényborítás eltűnik, fák, gyepek, növényritkaságok esnek áldozatul, a helyére ültetett tuják sokasága már nem pótolja ezt.

Milyen üzenete van a NABE-nak a turizmussal foglalkozók felé?

Az idegenforgalom és a Balaton jó állapota közötti összefüggést minden érintettnek figyelembe kellene venni, úgy kellene fejleszteni, hogy a Tó állapotán ne rontsanak. Ma csak 18% a természetes partszakasz hossza, a többi, 80% kibetonozott. Amikor tervezik a fejlesztéseket fontos szempont kell, legyen a fenntarthatóság, hogy ezen az állapoton már ne rontsunk!

Amúgy az idelátogató turistákat is igyekszünk megszólítani különféle rendezvényeken és a kiadványainkkal. Az „Élj Zölden” szlogent minden itt élő és megforduló embernek szántuk. A víztakarékosság, a megújuló energiaforrások alkalmazása mindenkinek elemi érdeke, hisz ezek az árak kialakítását és a bevételeket jelentősen befolyásolják. Ma már mindenki igyekszik visszafogni a fogyasztást, erre tudunk praktikákat adni, eszközöket ajánlani, nagyon sok előadást tartottunk ebben a témakörben is. A víztakarékos WC tartályok, csapok

használatától az esővízgyűjtésig, árnyékolásig sokféle megoldás alkalmazható.

A vendéglátó réteg érzi az időjárás-változás hatását a turistafogalom csökkenésén?

Az időjárás szélsőséesebb, kiszámíthatatlanabb lett, ehhez kell alkalmazkodnunk. Az időjárás-változás szerepét a turistafogalom ingadozásán érezzük. A Balaton iránti belföldi érdeklődés nem csökkent, én is szállásadó vagyok, úgy tapasztalom, hogy legalább egy hétvégét mindenki megcéloz, de azt szeretné jó időben, fürdőzéssel eltölteni. Sajnos azt már kevesen engedhetik meg, hogy egy-két hetet nyaraljanak. Itt jön az időjósok szerepe. Nekik óriási hatásuk van az emberek döntéseire. Ha szerdán jó időt jeleznek, akkor pénteken kirajzanak az emberek. Sokszor előfordul ez ellenkezőleg is, az előrejelzés rossz időt jósol, aztán strandidő alakul, de a nyaralók ott-hon maradnak.

És a vízszint-csökkenés, volt hatással a forgalomra?

A vízszintcsökkenésnek nincs érezhető hatása, mert a vízminőség évek óta kiváló. Szerencsére már a média sem igyekszik negatívumot kihozni a helyzetekből, és az önkormányzatok, szakmai szervezetek is próbálják a megváltozott körülmények előnyeit hangsúlyozni, például lehet kisgyermekkel fürdőzni, mint a régi időkben, amikor még megvolt a tó füves partszakasza.

***A civil szervezet működésében lát-
szik-e alkalmazkodás az éghajlatválto-
záshoz?***

Infrastrukturálisan nincs sok teendőnk, mert nincs ingatlanunk, ahol alkalmazhatnánk a már említett megoldásokat. Az egyesület erőssége a magas taglétszáma, a 20 csoportunkban 700 taggal dolgozunk, akik nők, családanyák, háztartások működtetői. Tehát elsősorban a saját tagjainkat kell képezni ebben a témában, ők ezt a tudást saját életvitelükben alkalmazhatják és közösségükben továbbadhatják. Erre szervezünk programokat, előadásokat, tanulmányutakat, készítünk kiadványokat.

Te személy szerint érzed-e, hogy változik az időjárás. Ennek milyen következményei lehetnek rátok, családótokra, mire számítás?

Igen, vannak kiugróan szélsőséges időjárási viszonyok a Balaton környékén is. Például a tavalyi hosszú aszályos idő, nincs évszakok közötti átmenet, amit régebben megszoktunk, a Nap perzsel, égető az ereje. Télből megyünk a nyárba, csizmából szandálba.

Úgy érzed, hogy van tennivaló a saját személyes életedben?

Hogyne, persze. Én ebben élek, ebben gondolkodom tevékenységeimben, a mindennapjaimban. A házunkat, a környezetünket lehetőségeink szerint úgy igyekszem működtetni, fenntartani, hogy a környezetet legkevésbé terhelje. A hulladékot természetesen szelektáljuk, komposztálunk, a vízzel takarékoskodunk, összegyűjtjük az esővizet. A gyerekeim ebben nőttek fel, mindketten egyetemisták. A lányom Budapesten tanul, hallom tőle, hogy elviszi a szeletív gyűjtőbe a hulladékot, környezetbarát mosogatószert, mosószódát használ.

Megmérték az elektromos készülékek fogyasztását, a régi televízió igen sokat fogyasztott, célszerű volt kicserélni. Itthon fával tüzelünk cserépkályhában. Igyekszünk helyi, belföldi termékeket venni, ritkán vásárolunk bevásárlóközpontokban. Nyáron a ház közelében lévő öreg diófa sokat segít az árnyékolásban, nem kell légkondi, mert a fa nyáron jól árnyékol, télen pedig beengedi a fényt. Csopakon nyaranta, Tihanyban egész évben működik ökopiac, ott is vásárolunk, de nagyon jó bevásárlóhely a balatonfüredi vásárcsarnok is mindenféle kisbolttal.

Nálatok hogyan működik a helyi piac? A kistermelők árulják, ami a kertükben éppen terem?

Sajnos még kevés az ilyen felesleg. Voltam Marseilles-ben tanulmányúton, készítettem képeket arról, hogy milyen rossz körülmények között próbálnak termelni, előadáson megmutattam ezeket a képeket, és beszéltem arról, hogy miért kertészkedjünk. De az is érdekes, hogy akinek megvan a lehetősége, vajon miért nem kertészkedik? Mindenkinnek meg kellene nézni az interneten is megtalálható „Mindennapi kenyérünk” c. filmet. Nagyon brutális. Semmi zene, semmi beszéd, csak a gépek monoton zaja az aláfestés, így mutatják be mit, hogyan termelnek nagyüzemileg a csirke gyártól a paprikáig. Aki azt megnézi, az nem kértelkedik többé az önellátás, kistermelés szükségességében.

Te honnan hoztad ezt a gondolkodást magaddal, hol, milyen környezetben nevelkedtél?

Veszprémfajszon születtem, 14 éves koromig ott nevelkedtem. Falusias környezetben az ember harmóniában él a természettel, megtanultam, hogy mit mire lehet használni, hogyan lehet termelni. Nagy konyhakertünk volt, mára maradt a szőlő, gyümölcsös. Kinga lányom mondta, hogy legyen itthon saját paradicsom, mert mennyivel jobb annak az íze. Még az is felmerült, hogy miért nem nevelünk csirkét? Eddig nem is lehetett, mert üdülőterületen lakunk. A fiam azt szorgalmazta, hogy ültessünk barackfákat, mert az pálinkának is jó.

Ezek szerint tudunk tenni egyénenként, családonként az éghajlatváltozás és annak hatásai ellen?

Senki nem vonhatja ki magát a felelősség alól, mindenki tud valamit tenni a saját területén, és hinni kell, hogy az a kis lépés, amit megtesz, számít. Nagyon sok tevékenység van, ami közvetve hat a klímaváltozásra, de nem gondolom, hogy a helyzet megoldhatatlan, alkalmazkodnunk kell a változó körülményekhez. Ezekről kell a lakosságot tájékoztatni és ebben nagy lehet a civil szervezetek szerepe.

A te véleményed mennyiben más, mint a környezetedé? Azt már mondtad, hogy a családod nagyon hasonlóan viszonyul ezekhez a kérdésekhez. És a barátok, ismerősök a környezetekben?

Mindenütt azt látom, hogy jobban odafigyelnek ezekre a dolgokra, a környezettudatosság mára divatba jött. Ezt tapasztalom Csopakon is, ahol élek, és a tágabb családomban, rokonságban Veszprémfajszon is. Hárman vagyunk lánytestvérek, vannak unokák, még

egész kicsik, de már tudják, hogy a műanyagot, az üveget és egyebet külön kell gyűjteni, mert viszik a hulladék-udvarba.

Beszéljünk Csupakról is. A község vezetése számára érzékelhető, hogy fontosak a környezeti értékek?

Jobbára igen. Csupak híres a boráról, a csopaki rizlingről, sajnos a szőlőültetvények területe, az említett építkezések miatt, az utóbbi évtizedben jelentősen lecsökkent, de az önkormányzat és a boros gazdák óriási lépést tettek a táj-karakter megőrzése érdekében, ugyanis helyi védettség alá vették a szőlőket, készült un. Bor-kódex. Ez egyedülálló és igen hasznos kezdeményezés. Jó példa a Plul-féle vízimalom felújítása is, ahol egy közösségi teret alakítottak ki, szép udvarral. Mi is szívesen szervezünk ide programokat, mert nagyon jó színtér családi rendezvényekhez, a gyerekek boldogan futkároznak a séd partján.

Vannak az ellenkezőre is példák, a nagy fűzfák vonatkozásában nem érzem a környezettudatosságot. Túl gyorsan kivágják, és csak akkor kapunk róla jelzést, amikor már megtörtént. Ez sajnos sok helyen előfordul a Balaton környékén. A fát nem érzik környezeti értéknek. Sokkal inkább, ha van egy szobor, vagy építmény, azt jobban védik, mint egy növényt.

A Virágos Magyarország pályázaton Csupak nyerte el az első helyet. Több ezer levendulát ültettek ki közterületekre. Én ezzel nem értek egyet. A levendula Tihanyhoz kötődik, nekünk talán nem azt kellene erőltetni, annyi más, színes virág van, ami jellemző volt erre a vi-

dékre. Korábban volt mandulatelepítés, az például jó volt. Több ezer mandulacsemetét osztott az önkormányzat, az jól megél, honos, és idén tavasszal úgy hallottam, újra lesz mandulaültetés.

Voltak-e helyi viták környezeti ügyekben Csupakon?

Mostanában nem, jó néhány évvel ezelőtt az említett építési ügyben, akkor még más engedélyezési,- és jogszabályi környezetben.

A vízzel kapcsolatosan sem voltak helyi ügyek?

Nem, mert nálunk befektetési szempontból nincs szabad partszakasz, nálunk a Balaton a strandot jelenti, a hajóállomást és két vitorláskikötőt, ill. a partszakasz nagy része szerencsére nádas, keleten a Paloznaki-öböl, nyugaton a Kerekedi-öböl határolja. Vitorláskikötő építése többször felmerült a keleti oldalon egy szállodai beruházással együtt. Az ilyen jellegű fejlesztés nagyon sok településen napirendre kerül, a beruházók kecsesgető ajánlatokkal általában meggyőzik a polgármestereket, a turizmus fellendülését ígérve és remélve. Nem hiszem, hogy minden településnek ebben kell gondolkodnia, az ökoturizmus fellendülőben van, sokan keresik a természet közeli helyeket, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park ebben úttörő szerepet vállal, kiváló programokat ajánl a bemutatóhelyeken.

Társadalomtudósok szerint a települések alkalmazkodóképessége nagyban függ a helyi társadalom állapotától, a közösség összetartásától. Csupakon számíthatnak egymásra az emberek?

Csopakon nagyon jól működő civil közösségek vannak, ahol az emberek a vállalt célok teljesítésén túl is kapcsolatot tartanak egymással, ha szükséges segítenek egymásnak. Például, ha leesik a hó, az idősebb embereknek ellapátoljuk a havat, bevásárolunk nekik. De ez a mindennapok számtalan más területére is vonatkozik. A mai társadalomra jellemző önzés és elmagányosodás nálunk nem jellemző. Az egyesület helyi csoportjában közösséget is építünk. Lehet, hogy azért, mert az egyesület tagjai nők, de azt látom, hogy nagyon segítőkészek.

Több jó példa van rá, akár anyagi területen is és egyéb szorult helyzetben is.

LEVELEKI MAGDOLNA³

Jegyzetek

1. Készült: Veszprém, 2013-02-26. A kutatás a Pannon Egyetem és az MTA Mezőgazdasági Kutatóintézet TÁMOP-4.2.2.A-11/1/KONV-2012-0064 azonosító számú „Az éghajlatváltozásból eredő időjárási szélsőségek regionális hatásai és a kárenyhítés lehetőségei a következő évtizedekben” című projekt a(z) „Attitűd, mentalitás, történeti és kortárs alakzatok” elnevezésű almodul keretében.

2. http://www.nabe.hu/images/stories/letoltheto_dokumentumok/10parancsolat.pdf

3. Pannon Egyetem MFTK Társadalomtudományok és Nemzetközi Tanulmányok Intézet, egyetemi docens